

TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI YAYIMLARI

Turkey Manuscripts Agency Publications

Yrd. Doç. Dr. Ferruh ÖZPİLAVCI*

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 30.12.2010 tarih ve 27801 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 6093 Sayılı Kanunla kurulmuş ve 2011 yılının Mayıs ayında Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bir kurum olarak çalışmalarına başlamıştır. Ana hizmet birimleri olarak Çeviri ve Yayım Daire Başkanlığı, Yazma ve Nadir Eserler Daire Başkanlığı ile Kitap Şifahanesi ve Arşiv Daire Başkanlığı bünyesinde, bilim ve kültür hazinelerimiz olan yazma eserlerin, korunmasından kataloglanmasına, okuyucu hizmetine sunulmasından günümüz Türkçesi ve alfabesine kazandırılmasına kadar geniş bir yelpazede faaliyetlerini yürütmektedir.

Çeviri ve Yayım Daire Başkanlığı, büyük medeniyet mirasımızın gün yüzüne çıkması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla, kurulduğu günden itibaren özveriyle devam ettiği faaliyetlerinde her zaman şu düsturu göz önünde bulundurmuştur:

“Gelecek nesillere karşı en büyük sorumluluğumuz, insan ve âlem tasavvurumuzun temel bileşenlerini oluşturan eşsiz mirasın etkin bir şekilde aktarılmasını sağlamaktır. Bugünkü ve yarınki nesillerimizin gelişimi, geçmişimizden devraldığımız büyük kültür ve medeniyet mirasının daha iyi idrak edilmesine ve sahiplenilmesine bağlıdır.

Felsefeden tababete, astronomiden matematiğe kadar her alanda, Medine’de, Kahire’de, Şam’da, Bağdat’ta, Buhara’da, Semerkant’ta, Horasan’da, Konya’da, Bursa’da, İstanbul’da ve coğrafyamızın her köşesinde üretilen değerler, bugün tüm insanlığın ortak mirası hâline gelmiştir. Bu büyük emanete sahip çıkmak, bu büyük hazineyi gelecek nesillere aktarmak öncelikli sorumluluğumuzdur.

Yirmi birinci yüzyıl dünyasına sunabileceğimiz yeni bir medeniyet projesinin dokusunu örecek değerleri üretebilmemiz, ancak sahip olduğumuz bu hazinelerin ve zengin birikimin işlenmesiyle mümkündür. Bu miras bize, tarihteki en büyük ilim ve düşünce insanlarının geniş bir yelpazede ürettikleri eserleri sunuyor. Çok çeşitli alanlarda ve disiplinlerde medeniyetimizin en zengin ve benzersiz metinlerini ihtiva eden bu eserlerin korunması, tercüme ya da tıpkıbasım yoluyla işlenmesi ve etkin bir

* Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü (erruhoz@gmail.com)

şekilde yeniden inşa edilmesi, Büyük Türkiye Vizyonumuzun önemli bir parçasıdır. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalar, hiç şüphesiz tarihe, ecdadımıza, gelecek nesillere ve insanlığa sunacağımız eserleri üretmeye yönelik fikrî çabaların hasılası olacaktır.”

Bu minvalde Çeviri ve Yayım Daire Başkanlığı, mümkün ve uygun olduğu ölçüde yazma eserin çeviri veya çeviri yazısıyla paralel bir şekilde eserlerin orijinal dillerinde yeniden yazımı, eleştirmeli metin neşri veya hattı okunaklı, güzel ve uygun olanların renkli baskılarını da neşretmektedir. Bu bağlamda Fatih Sultan Mehmet başta olmak üzere sultanlara yazılmış özel yazmaların, çeviriyle paralel neşirleri, okurlara bu özel yazmanın renkli baskısını edinme imkanı sunarken ayrıca bu nadir yazmanın çoğaltılması suretiyle geleceğe taşınarak korunması da sağlanmış olmaktadır.

Başkanlık yayım faaliyetlerini beş temel seri başlığı altında yapmaktadır: *Bilim ve Felsefe Serisi, Dinî İlimler Serisi, Tarih ve Toplumbilimleri Serisi, Edebiyat ve Sanat Serisi ve Tıpkıbasımlar Serisi*. Bu seriler içinde, sayıları hızla artmakta olan eserlerden Nisan 2015 itibarıyla yayımlananları aşağıda sunulmuştur:

BİLİM VE FELSEFE SERİSİ

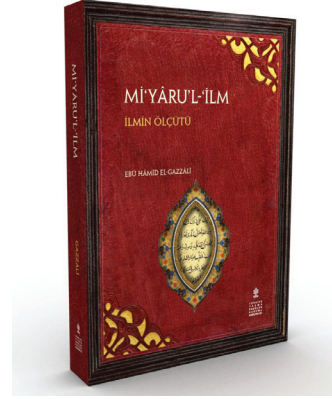
Mesâlihu'l-Ebdân ve'l-Enfüs	- Ebû Zeyd el-Belhî
Dânişnâme-i Alâî	- İbn Sînâ
Mi'yâru'l-İlm	- Ebu Hamîd el-Gazzâlî
Tehzîbü'l-Ahlâk	- Yahya İbn Adî
Telhîsu Tehâfütü'l-Hukemâ	- Mehmed Emin Üsküdarî
Muhtârü'l-Hikem	- Mübeşşir İbn Fâtik
Risâle fî tahkiki'l-külliyât	- Kutbüddin Râzî
Kıstâsu'l-Efkâr	- Şemsüddîn Es-Semerkindî
Kitâbu'l-Emed Ale'l-Ebed	- Ebu'l-Hasan el-Âmirî
Şerhu'l-Ahlâki'l-Adudiyye	- Taşköprüzâde Ahmed Efendi
Şerhu'l-Ahlâki'l-Adudiyye	- Alâüddin El-Kâzerûnî
Şerhu'l-Ahlâki'l-Adudiyye	- İsmail Müfid İstanbulî
Kitâbu'l-Hiyel	- Ebu'l-İz el-Cezerî (16. yy. Anonim çeviri)
Ümmü'l Gazâ	- Bayramoğlu Ali Ağa
Tehâfütü'l-Felâsife	- Gazzâlî
Ahlâk-ı Alâî	- Kınalızâde Ali Çelebi
el-İşârât ve't-Tenbihât	- İbn Sînâ
İlâhiyât Metafizik 1	- İbn Sînâ
İlâhiyât Metafizik 2	- İbn Sînâ
Kitâbu'l-Burhân	- Fârâbî

Mİ'YÂRU'L-İLM

EBÛ HAMİD EL-GAZZÂLÎ

İlmin Ölçütü

Mi'yâru'l-İlm, Gazzâlî'nin kendi ifadesiyle, kelimeler ve fıkıhın da içinde bulunduğu nazari ilimlerin tamamında geçerli bir mantığın ortaya konulması ve meşhur eseri *Tehâfütü'l-Felâsife*'nin bazı terimlerinin izahı ve bu kitabın daha iyi anlaşılması için yazılmıştır. Gazzâlî'nin bu eserinin, İslami ilimler alanında asırlar süren belirleyici etkisine rağmen modern dönemde hak ettiği akademik ilgiyi gördüğünü söyleyemeyiz. Zira tespit edebildiğimiz kadarıyla şimdiye kadar *Mi'yâru'l-İlm*'in ne bilimsel bir neşri yapılmış ne de herhangi bir dile tercüme edilmiştir.

Prof. Dr. Ali Durusoy ve Prof. Dr. Hasan Hacak tarafından Türkçeye çevrilen eserin, Ragıp Paşa Yazma Eser Kütüphanesi, 912 numarada kayıtlı yazma nüsha başta olmak üzere önceki neşirlerinde dikkate alınmayan nüshalardan tahkikli metin neşri de çeviriyle karşılıklı yayımlanmıştır.

EDEBİYAT VE SANAT SERİSİ

Kâmûsu'l-Muhît 1-2-3-4-5-6 cilt

Vankulu Lügati 1

Fâtih Divânı ve Şerhi

Muhibbî Divânı

Sergüzeştname

Kıyas-ı Enbiyâ

Arş-nâme Tercümesi/Hurûfî Şiirler I

Fütüvvet-Nâme-i Kebîr

Maktel-i Hüseyin

Mir'âtü'l Fevâid/Diyarbakır Ulema ve Eşrafı

Sergüzeşt ve Ravzatü't-Tevhîd

Tazarru'-Nâme/Yakarışlar Kitabı

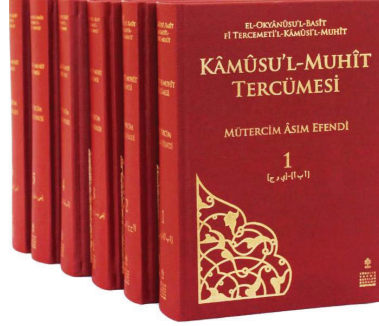
Şem'î Divânı

Yârî Divânı

- Mütercim Âsım Efendi
- Vankulu Mehmed Efendi
- Fâtih Sultan Mehmed
- Kânûnî Sultan Süleyman
- Hindî Mahmûd
- Hindî Mahmûd
- Âmiloğlu
- Razavî
- Şâdî Meddâh
- Ali Emîrî
- Hacı Ahmed Efendi
- Sinan Paşa, Yûsuf b. Hızır b. Celâleddin
- Prizrenli Şem'î
- Ahmed Yârî

MÜTERCİM ASİM EFENDİ'NİN KÂMÛSU'L-MUHÎT TERCÜMESİ

Arapça'ya dair müşküllerin halledilmesinde, Osmanlı Türkçesi'ne ait metinlerin doğru anlaşılmasında ana müracaat metni olarak görülen, bir taraftan Arapça dil ve kültür servetini, bir taraftan da Türkçe'nin zengin söz varlığını tespit eden, Mütercim Âsım Efendi'nin (1755-1820) Arapça-Osmanlıca sözlüğü *el-Okyânûsu'l-Basît fî Tercemeti'l-Kâmûsu'l-Muhît*'in çeviri yazısı, altı cilt halinde yayımlandı.

Osmanlı döneminde pek çok yazması bulunan ve baskısı yapılan bu eserin Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Hamidiye Koleksiyonu 1377-1378 ve 1379 numaralarda kayıtlı, bizzat müellifinin tashih ettiği ve Sultan II. Mahmud'a takdim edilen yazma nüshası, Prof. Dr. Mustafa Koç ve Doç. Dr. Eyyüp Tanrıverdi tarafından matbu nüshalarla da karşılaştırılarak hazırlandı.

DİNİ İLİMLER SERİSİ

Şerhu'l-Usûl'l-Hamse 1-2

Tavâli'u'l-Envâr

Miftâhu'l-Gayb

el-İbâne an Turuki'l-Kâsîdîn

(Tasavvuf İstilahları)

- Kâdî Abdülcebbar
- Kâdî Beyzâvî
- Sadreddin Konevî
- İbn Fûrek

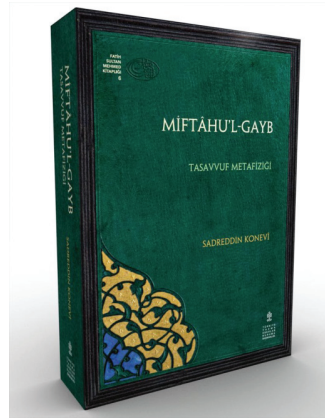
MİFTÂHU'L-GAYB

SADREDDİN KONEVİ

Tasavvuf Metafiziği

Tasavvuf tarihinde Allah-âlem ilişkisini, dolayısıyla varlığın meydana gelişini ve işleyişini, akla dayalı ilmî yöntemlerden farklı olarak hocası Muhyiddin İbnü'l-Arabî gibi keşf ve ilhamdan kaynaklanan mistik sezgiyle açıklayan Sadreddin Konevî, varlığı aynı sistemle yorumlamakta ve ilm-i ilâhînin (Metafizik) temel meselesini Miftâhu' l-Gayb isimli eserinde başarılı bir üslupla ele almaktadır.

Prof. Dr. Ekrem Demirli tarafından Türkçeye çevrilen eserin Süleymaniye Yazma Eser

Kütüphanesi, Ayasofya Koleksiyonu, 1930 numarada kayıtlı bulunan ve **Fatih Sultan Mehmed** için yazılan yazma nüshası, çeviriyle karşılıklı bir şekilde neşredilmiştir.

TARİH VE TOPLUM BİLİMLERİ SERİSİ

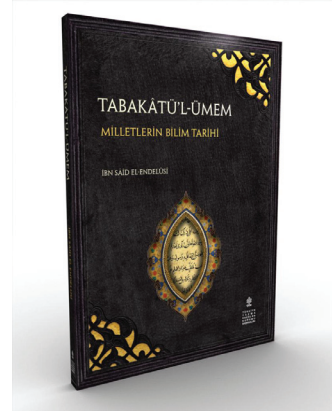
Tabakatü'l-Ümem	-	Sâid El-Endelüsî
Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî	-	Muhyî-i Gülşenî
Reşehât-ı Muhyî	-	Muhyî-i Gülşenî

TABAKÂTÜ'L-ÜMEM

İBN SÂİD EL-ENDELÜSÎ

Milletlerin Bilim Tarihi

Sâid el-Endelüsî tarafından kaleme alınan Tabakatü'l-Ümem, bilim ve düşünce tarihi alanında yazılmış ilk eserlerin arasında yer alır. Bilimsel faaliyetlere önem veren ve bilimi insanlığın ortak birikimi olarak gören İbn Sâid sadece İslam coğrafyasının doğu ve batısındaki bilimsel faaliyetlerin tarihine ışık tutmakla yetinmez, bilimlerin teşekkülüne ve gelişimine katkıda bulunmuş tüm medeniyetleri ırk, dil, din, kültür ve bilimsel faaliyetleri bağlamında tasnif eder.

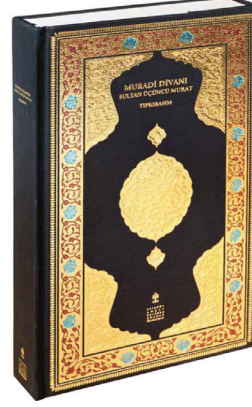
Prof. Dr. Ramazan Şeşen tarafından Türkçeye çevrilen eserin yayıma hazırlanmasında Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Feyzullah Efendi 1472 numarada kayıtlı yazma nüsha esas alınmıştır.

TIPKIBASIMLAR SERİSİ

Acâyübü'l-Mahlûkât	-	Muhammed et-Tûsî
Harp Sanatı Taktikleri	-	Muhammed b. Menglî
Sultan III. Mustafa Tarihi	-	Teşrifatçı Mehmed Âkif
Muradi Divanı	-	Sultan Üçüncü Murat
Tahrîru Usûlî'l-Hendese	-	Nasîruddin Tûsî
Kitâbü'l-Haşâiş Fî't-Tıb	-	Pedanius Dioscorides
Tuhfe-i Murâdî (Cevhernâme)	-	Muhammed b in Mahmûd Şîrvânî

MURADI DİVANI SULTAN ÜÇÜNCÜ MURAT

Osmanlı devleti, sanatçıları ve bilim adamlarını himaye ederek sanatsal ve bilimsel üretimi desteklemekle kalmamış, Osmanlı hanedanı bu sanatsal üretime kendi eserleriyle de katkıda bulunmuştur. Fatih Sultan Mehmed, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman gibi başarılarıyla adını tarihe yazdıran Osmanlı sultanları, devlet yöneticiliğini en iyi şekilde yerine getirmenin ötesinde yazdıkları şiirlerle de bugün adlarından söz ettirirler. Böyle bir hanedanın torunu olan Sultan III. Murad (1546-1595) atalarının hem idarecilik alanındaki başarısını sürdürmüş, hem de onlar gibi edebî yönüyle ismini bugüne taşımıştır.

Prof. Dr. Ahmet Kırkılıç'ın giriş yazısıyla yayımladığımızı eserin tıpkıbasımında Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Fatih Koleksiyonu, 3874 numarada kayıtlı yazma nüsha esas alınmıştır.